

Verotusnäkökohtia

Tuloverolain (1535/92, 82§) mukaan opintoja, tieteellistä tutkimusta tai taiteellista toimintaa varten saadut stipendit tai muut apurahat tai tieteellisen, taiteellisen tai yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi saadut palkinnot ovat tietyin edellytyksin veronalaista tuloa. Veronalaisuus riippuu toisaalta stipendin, apurahan tai palkinnon myöntäjistä ja toisaalta maksetusta määrästä seuraavasti:

1. Valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön taikka Pohjoismaiden neuvoston antamat stipendit, opintorahat ja muut apurahat sekä palkinnot ovat **verovapaita**.
2. Muilta tahoilta saadut stipendit, opintorahat ja muut apurahat sekä palkinnot ovat **veronalaista tuloa** siltä osin kuin verovelvollisen verovuonna saamiensa kaikkien - myös 1-kohdassa mainittujen yhteisöjen antamien - stipendien, muiden apurahojen, opintorahojen ja palkintojen yhteenlaskettu määrä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiden menojen vähentämisen jälkeen ylittää valtion taiteilija-apurahan vuotuisen määrän, joka vuonna 2018 on 20 461,72 euroa laskettuna kuukausittaisen taiteilija-apurahan mukaan. Se sisältää saajalle tulevan maksun MYEL:n mukaisen sosiaaliturvan rahoittamiseen.

Apurahansaajan on noudatettava verotusta koskevia säädöksiä, joista tarkempia tietoja saa verohallinnolta. Apuraha on ilmoitettava verotuksessa, jos sen suuruus ylittää yllämainitun veronalaisen rajan. Veronalainen apuraha on ilmoitettava sen vuoden tulona, jolloin se on ollut nostettavissa. Mikäli apurahan saaja haluaa verovapaan määrän ylittävältä osalta verotuksessa vähennettäväksi tulon hankkimisesta aiheutuvia menoja (esim. matkoja, kirjallisuutta, työhuonekuluja tai laitehankintoja), hän toimittaa niistä veroviranomaisille tarvittavan selvityksen. Apurahan saaja on myös vastuussa normaaleista työnantajavelvoitteista, jos hän käyttää apuraha aputyövoiman palkkaamiseen.

Verohallituksen päätöksen (1052/2003) mukaan apurahojen maksajan on ilmoitettava luonnollisille henkilöille maksamansa stipendit ja apurahat verohallinnolle. Apurahat on ilmoitettava, jos samalle henkilölle maksettu suoritus on vähintään 1.000 euroa vuodessa.

Ilmoituksessa on mainittava mm. stipendinsaajan nimi, henkilötunnus, osoite, apurahan käyttötarkoitus sekä maksettu määrä. Stipendiaatti ilmoittaa maksajalle henkilötunnuksensa viimeistään sopiessaan stipendin maksutavasta. Stipendinsaajan velvollisuus on huolehtia omalta osaltaan siitä, että veroviranomaiset saavat selvityksen stipendin käyttämisestä siltä osin kuin se ei ole henkilökohtaista apuraha, vaan on käytetty aputyövoiman palkkaamiseen, laitteisiin tms.

On huomattava, että verotusta koskevat säädökset voivat muuttua ja niiden tulkinta jossain määrin vaihdella. Juhlarahasto ei siten voi ottaa vastuuta näiden tietojen oikeellisuudesta eikä antaa lähempiä neuvoja verotuksesta. Vähänkin epäselvissä tapauksissa apurahan saajan on syytä pyytää ohjeita suoraan verottajalta (www.vero.fi).

Apurahansaajan sosiaali- ja eläketurva

Apurahansaajien eläkevakuuttaminen on toteutettu vuoden 2009 alusta maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesti. Vakuuttamisen hoitaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela. Vakuutetut ovat oikeutettuja

eläkkeen lisäksi myös ansioperusteiseen sosiaaliturvaan. Vakuutukseen kuuluu myös työtaturmavakuutus.

Lain mukaan vakuutus on pakollinen seuraavin edellytyksin:

Vakuutusvelvollisuus koskee kaikkia niitä Suomessa asuvia apurahansaajia, jotka ovat saaneet Suomesta myönnetyn työskentelyapurahan vuonna 2009 tai sen jälkeen. Apurahan tulee olla tarkoitettu vähintään neljän kuukauden taiteelliseen tai tieteelliseen työskentelyyn Suomessa ja euromäärältään vähintään 1300,00 euroa, mikä vastaa vuosiansiona 3 900,00 euroa (vuoden 2019 tasossa). Tietyin edellytyksin vakuuttamisen piiriin kuuluvat myös ulkomailla tapahtuva apurahatyöskentely ja ulkomaalaisen Suomessa tekemä apurahatyö.

Velvollisuus vakuutuksen ottamiseen on vakuutettavalla itsellään, eli apurahan saaneen on oltava itse yhteydessä Melaan vakuutuksen ottamiseksi. Apurahan myöntäjällä on vain tietojenantovelvollisuus.

Vakuutusvelvollisuus koskee niin henkilökohtaisen apurahan saaneita kuin työryhmässä apurahalla työskenteleviäkin.

Alle 18-vuotias, yli 68-vuotias tai vanhuuseläkkeellä oleva henkilö ei voi ottaa vakuutusta.

Vakuutusvelvollisuus ei koske perustutkinto-opiskeluun tarkoitettuja apurahoja eikä pelkästään kulujen kattamiseen tarkoitettuja apurahoja kuten matka-apurahoja.

Apurahansaajalle tulee maksettavaksi lakisääteisiä vakuutusmaksuja 11 - 14 prosenttia apurahan määrästä. Vakuutusmaksut voi kuitenkin suurilta osin vähentää verotuksessa.

Myel-vakuutusmaksua maksaneiden apurahansaajien tulee huomioida, että he joutuvat maksamaan sairaanhoitomaksua ja päivärahamaksua verotuksen yhteydessä vaikka apurahasta ei veroa maksettaisikaan. Lisätietoja saa Melan kotisivuilta.

On huomattava, että eläkevakuuttamista ja sosiaaliturvaa koskevat säädökset voivat muuttua ja niiden tulkinta jossain määrin vaihdella. Juhlarahasto ei siten voi ottaa vastuuta näiden tietojen oikeellisuudesta. Vähänkin epäselvissä tapauksissa apurahansaajan on syytä pyytää ohjeita suoraan Melasta.

Aputyövoiman verot ja maksut

Jos apurahansaaja palkkaa työsuhteeseen aputyövoimaa on huomattava, että työnantaja, siis apurahansaaja, vastaa sosiaaliturvamaksusta, eläke-, tapaturma- ja työttömyysvakuutuksen järjestämisestä, työntekijän vuosilomaetuksien järjestämisestä sekä palkan ja lomaltapaluurahan maksamisesta ja verojen pidättämisestä.

Jos apurahansaaja käyttää työn suorittajana itsenäistä yrittäjää (esim. kielenkääntäjä, yksityinen laboratorio), ei ole kysymys työsuhteesta olevasta aputyövoimasta. Yrittäjälle suoritetaan korvaus saaduista työsuorituksista, ja yrittäjä vastaa työntekijöidensä sosiaaliturvasta ja muista työsuhteeseen liittyvistä työnantajan velvoitteista.

Lisätietoja

Tarkemmat ohjeet www.vero.fi ja www.tyoelake.fi. Pientyönantajan hyödyllinen apusivusto on osoitteessa www.palkka.fi

Työeläkemaksuista saa lisätietoja Eläketurvakeskuksesta sekä eri eläkevakuutusyhtiöistä. Tapaturmavakuutuksesta, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksusta sekä työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta saa tietoja tapaturmavakuutusasioista hoitavilta vahinkovakuutusyhtiöiltä.

On huomattava, että verotusta ja sosiaaliturvaa koskevat säädökset voivat muuttua ja niiden tulkinta jossain määrin vaihdella. Juhlarahasto ei siten voi ottaa vastuuta näiden tietojen oikeellisuudesta eikä antaa lähempiä neuvoja verotuksesta. Vähänkin epäselvissä tapauksissa apurahansaajan on syytä pyytää ohjeita suoraan verottajalta tai vakuutusyhtiöstään.